# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 40.

z KRAKOWA DNIA 19 MAJA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Kometa, który się w dniu 28 Grudnia nagle na horyzoncie Krakowskim okazał, wzbudził powszechną ciekawość, z tego powodu sądząc, iż wiadomości zagraniczne o nim nie będą oboiętnemi dla czytelników, umieszczamy następuiący wyiątek z korrespondencyi Barona Zacha, owego sławnego Patryarchy wszystkich Astronomów Niemieckich, bawiącego teraz w Genui.

"Rok 1822 był bardzo obfity w Komety, było ich aż trzy, a wszystkie trzy odkryte przez P. Pons (*) który ie pierwszy wynalazł choć późniey przez innych odkryte zostały Astronomów. W ciągu roku 1823 nie było Komety, aż na samym końcu i po 17 miesiącach przerwy odkrył P. Pons iednego 29 Grudnia, lecz tą razą uchwycił go od końca. Uwiadomił nas o swoim odkryciu w liście datowanym z Marlia 30 Grudnia 1823 w następuiącym spsobie:

"Wczoray około 4 godziny 50 min: z rana widziałem na małym pagórku który się wznosi ku północnemu wschodowi iak mały dym z Komina, a w kilka chwil potem pięknego i wielkiego Kometę z pięknym rdzeniem i wielkim ogonem, odkrywaiącego się. Był między lewym ramieniem Wężownika i głową Herkulesa może na 1½ stopnia od gwiazd K i T. (greckie) Wężownika (Ophiuchus) (**) Zdawało mi się w kilku chwilach gdy go ścigałem, iż iego zboczenie północne zwiększało się, i że szedł ku Północy. Od nieiakiego już czasu musiał bydź widzialnym; ci co mieli niebo pogodne i piękny horyzont musieli go na kilka dni wprzód widzieć. Czas pochmórny który u nas panował, równie iak światło Księżycowe nie dozwoliły mi wcześniey go dostrzec.„

---

(*) *P. Pons sławny z odkrycia wielkiey liczby okiem niewidzialnych Komet udarowany za to medalem od Towarzystwa Astronomicznego Londyńskiego.*

(**) *Doniesienie z Obserwatoryum Krakowskiego d. 28 Grudnia r. z. w N. 104 Gazety Krakowskiey umieściło tego kometę blisko Konstellacyi Perseusza, co grubą iest omyłką; każdy bowiem łatwo z Effemerydów przekonać się może, że Konstellacya Perseusza przechodziła przez południk Krakowski d. 27 Gru-*

„ Ten więc Kometa (mówi dalej B. Zach) ziawiwszy się [illegible] iak Minerwa w zupełnym uzbro[illegible], pokazał się od razu wszystkim. i dla tego też wszyscy go odkryli. Podróżni rano wstaiący, woźnicy, (ogrodnicy rano Oranżeryi doglądaiący), Maytkowie widzieli go gołem okiem i mówili o nim, wieść się natychmiast rozeszła, i Kometa był nowiną wszystkich gazet. Wszyscy Astronomowie są teraz w ruchu dla uważania nowey gwiazdy, a wkrótce będziemy w stanie donieść czyli to iest wracaiący, czy gość nowy, tymczasem zbieraymy materyały dla zadecydowania tey kwestyi.„

Dalej B. Zach donosi o Obserwacyach nadesłanych mu a zrobionych przez P. Santini w Padwie dnia 3 i 4 Stycznia t. r. przez Astronomów w Bononii 1, 2 i 4 Stycznia, i czterech Obserwacyach przez sławnego P. Carlini Astronoma w Medyolanie, który do niego pisał w wyrazach następuiących:

„ Pośpieszam z udzieleniem WW. Panu czterech pierwszych Obserwacyi nowego Komety, które robiłem Sektórem ekwatorycznym. (***) Musiałeś zapewne WW. Pan odebrać obserwacye dawnieysze w Niemczech robione, gdzie długość nocy powinna była przyczynić się do prędszego postrzeżenia Komety. Będę WW. Panu mocno obowiązanym ieżeli mi z swey łaski niektóre przesłać zechcesz. Z tą pomocą będę w stanie zaymowania się obrachunkiem iego obiegu.„

Jakoż Baron Zach odebrawszy dokładną obserwacyą zrobioną przez Pana Enke (****) w Seebergu dnia 5 Stycznia przesłał ią natychmiast P. Carlini do Medyolanu, który mu na to odpisał:

“Ledwiem ukończył determinacyą obiegu Parabolicznego, gdy odebrałem list uprzeymy WW. Pana pod 21 Stycznia. Natychmiast porównywałem Obserwacye P. Enke z memi Elementami, i znalazłszy zgodność ile bydź może dostateczną, śmiem z niciaką ufnością udzielić mu wypadek mego rachunku:

| | | |
|---|---|---|
| Przeyście przez bliskość słońca | 1823 Grud: 9,1791 | czas śred: Medyolański |
| Logar. odległości bliskosłoneczney | -- -- | 9.35450. |
| Długość tey odległości | . -- -- | 274° 37' 56" |
| Długość węzła | -- -- | 303° 4' 4" |
| Pochyłość obiegu | -- -- | 76° 18' 50" |
| Ruch | . . -- -- | wsteczny. |

---

*dnia między 8 i 9½ z wieczora, posuwaiąc się w nocy ciągle ku Zachodowi, że między 4 a 5 z rana d. 28 Grudnia stała nad zachodem, że gwiazdy iey te które na Horyzoncie Krakowskim zachodzą od 5½ z rana iuż zaczynały zachodzić, że przeciwnie gwiazdy wężownika między któremi istotnie Kometa znaydował się, stoły nad wschodem i dopiero po 10 z rana przez południk Krakowski przechodziły; iakże więc można było umieścić Kometę znayduiącego się z strony południowo-wschodniey, w konstellacyi nad samym zachodem stoiącey, i więcey niż na 190° w znoszeniu się prostym od niego odległey!*

(***) *Obserwatoryum Krakowskie posiada bardzo piękny Ekwatoryał nowo nabyty.*

(****) *Enke sławny z obrachowania Komety iego imie noszącego, którego powrót spostrzeżony w Paramatta w Nowey Wallii południowey na półkuli południowey, 2 Czerwca 1822 przez P. Rümker iest znakomitem zdarzeniem w Dzieiach Astronomii.*

"Zakończemy (mówi B. Zach) dwiema uwagami. Pierwsza: iż żaden z obiegów Kometowych dotąd znanych nie iest podobnym do wyrachowanego przez P. Carlini. Obieg Komety r. 1729 nadto ma fałszywe podobieństwo, aby rozumieć można iż do tey samey familii należy.— Ta więc gwiazda pokazuie się pierwszy raz o czem mieszkańcow naszey kuli ile roczniki wprawdzie bardzo ieszcze młode naszey historyi Kometowey upewnić dozwalaią."

"Powtóre zwrócimy uwagę naszych czytelników na prędkość i prawdziwość z iaką można było wyciągnąć Horoskop tey nowey gwiazdy. Ledwieśmy mieli czas oznaymić iey ukazanie się, a iuż na tey samey karcie m żemy kreślić drogę iakiey się trzymała, i trzymać będzie. Uważmy to dla okazania postępu iaki nauka w tych ost tnich czasach uczyniła. Lat temu 40 rachunek obiegu Kometowego był wielką i długą sprawą, to iest stanu Astronomicznego. Dziś odkrywa się, uważa i rachuie w dwudziestu dniach droga gwiazdy, która przychodzi z nieograniczoności, pokazuie się moment oczom ciekawych, mało im co odkrywaiąc, i znowu wraca do nieograniczoności, aby się może iuż nigdy więcey nam nie pokazać. Coż to wszystko znaczy? Odpowiemy z Seneką, że przyidzie dzień w którym przez naukę kilku wieków rzeczy teraz ukryte okażą się oczywiście. To się iuż stało, i ieszcze się stanie. Zbieraymy zatem starannie wszystkie materyały, prześleymy i przekażmy potomności; ieżeli nasi następcy będą rozumni, ieżeli uprawiać będą rozum i serce, umieiętności i sztuki, nie tylko więcey umieć będą, lecz ieszcze powiększą swoie szczęście; ieżeli zaś wpadną w niewiadomość, powrócą do barbarzyństwa i do tych wszystkich nieszczęść, które w wiekach ciemnoty zawsze dręczyły rodzay ludzki iak to wszystkie iego Historye zaświadczaią."

*Z Paryża d. 3 Maia.*

Dnia 30 Kwietnia i 1 b. m. ciągnęły się daley w izbie Deputowanych spory względem zniżenia prowizyi od obligacyy skarbowych; lecz ieszcze nic niepostanowiono.

Na ostatnim posiedzeniu izby Parów proiekt Kardynała de la Fare, Arcybiskupa w Sens, względem rabunku Kościołow, &c. odrzucony został większością głosów.

Względem proiektu niektórych zmian w postępowaniu kryminalnem i w kodexie kryminalnym, zdał Hr. de Seze w imieniu wyznaczoney kommissyi izbie Parów sprawę. Kommissyia poczyniła niektóre zmiany w tym proiekcie, i mowca zwrócił izby uwagę względem sprzeczności w prawodawstwie dzisieyszey Francyi, gdyż ciągle ieszcze odwoływać się przychodzi do republikańskich uchwał; z tem wszystkiem mniemał, iż zmiana ta ustaw nastąpić dopiero powinna po zupełnem ugruntowaniu politycznego położenia kraju.

Dziś przypada dziesiąta rocznica powrotu Króla do stolicy; dzień ten obchodzony będzie tą razą założeniem pierwszych kamieni na wiele publicznych budowli. Jako to zakładu na ulepszenie losu i obyczaiów więźniów, który zostawać będzie pod opieką Xiężny Angouleme; 4ech wystawiać się maiących z lawy

na placu Królewskim fontan; obszernego wodociągu w ulicy St. Victor, który dostarczać będzie wody z kanału Ourcq do ogrodu zamkowego i całey przyległey części miasta; kilka budowli przy rogatce Sevres dla upięknienia stolicy, podług przyiętego ieszcze za rządów Ludwika XVI planu.

Dnia 30 z. m. pracował Król na przemiany z Ministrami Villele, Corbier Chateaubriand i Dyrektorem poczt Xciem Doudeauville. Potem miał P. Guyot zaszczyt złożyć J. K. Mci kalendarzyk Królewski na r. 1824. — Tegóż dnia odbyła się rada u Prezesa rady Ministrów.

Xiężna Angouleme kupiła w Bilhere zamek, w którym Henryk IV. był piersią karmiony.

Dnia 1 przybył tu z Hiszpanii Jenerał Hr. Bourmont i udał się zaraz do Xcia Angouleme.

Kupiec Balgueri w Bordeaux wystawił własnym kosztem okręt, na którym P. Camille de Roquefeuil opłynął ziemię. Głównem celem tey podróży było zawarcie z Chinami związków handlowych, tak iż na przyszłość bez wysełania gotowizny będzie można z Chinami prowadzić handel zamiany.

Podług listów z Madrytu pod d. 21 Kwietnia Poseł Angielski, P. A' Court, poiechał do Araniuez, dokąd Dwór z Toledo powrócił, dla podania noty od rządu swoiego, która opiewać ma, iż Angliia nie może dłużey odwłóczyć uznania niepodległości wolnych Amerykańskich kraiów.

*Od granic Hiszpańskich d. 30 Kwietnia.*

Odwodowe woysko w niższych Pireneach odebrało przez telegraf niespodziewany rozkaz bycia w gotowości do wkroczenia do Hiszpanii.

Przeznaczony na Posła Hiszpańskiego w Paryżu Hr. Revillagigedo za odebranym rozkazem wstrzymał w Bordeaux dalszą swą podróż.

Wielkorządca Barcelony zabronił strzelania w mieście i gwizdania w Teatrze. Mówią w tem mieście o pożyczce 40 mill. piastrów i o ogłoszeniu w krótce przebaczenia, które ma bydź ostatecznie w Araniuez ułożone.

*Z Madrytu d. 22 Kwietnia.*

Mówią tu znowu o zmianie Ministrów i przeznaczaią Xięcia San Carlos na Ministra spraw zagranicznych, Jenerała Campana na woiennego, Margr. Villa-Vicencio na morskiego, Parga na skarbowego, a Don Saez na Ministra sprawiedliwości.

D. 20 przybył tu Baron Eroles i udał się zaraz do wieyskiego swoiego domu o półgodziny drógi od Madrytu leżącego. Jenerałowie Bessieres, Rogo, i Capape wyiechali przeciw niemu. — Junta do roz poznania postępowania urzędników podczas rewolucyi miała dziś pierwsze posiedzenie, lecz zastanawia wszystkich, iż Prezes iey zmieniony został.

Gazeta rządowa pod d. 20 b. m. zawiera następuiące dwa artykuły: 1) 25 patronów, na których podeyrzenie pada, że udali się za rewolucyynym rządem do Sewilli i Kadyxu, lub że przed wniyściem oswobodczego woyska do stolicy onę opuścili, maią się pod karą samowolnego ich osądzenia przed sądem w 14 dniach stawić. 2) Na przełożenie Intendenta jeneralnego policyi, że znaczna liczba byłych konstytucyynych of-

ficerów znayduie się w stolicy, rozkazał J. K. M. aby oddalili się od niey o 10 godzin drogi; wyiętemi iednak od tego środka są, którzy niemaią sposobu do życia lub krewnych w Madrycie posiadaią.

*Z Londynu d. 30 Kwietnia.*

Rocznica urodzin N. Króla obchodzona tu była z naywiększą uroczystością. Wszyscy Ministrowie gabinetowi i naywyżsi urzędnicy, wyiąwszy Hrabiow Liwerpool i Bathurst, dali wspaniałe uczty.

Wyższa izba rozpoczęła d. 28 swoie posiedzenia. — Hr. Grey oczekiwany tu iest w krotce i zasiędzie w powyższey izbie.

P. Canning iest znowu bardzo w kancelaryi spraw zagranicznych zatrudniony.

Admiralicyia rozkazała urzędownie w Loyds gospodzie oznaymić, że podług doniesienia dowodzącego admirała eskadrą na morzu środziemnem pod d. 2 Kwietnia cała eskadra Algierska w ścisło zamkniętym porcie Algierskim iest rozbroiona.

D. 13 Maia Xże Jorku założy pierwszy kamień na nowy dom pocztowy.

Gazeta *Morning-Chronicle* wnosi z dwoch rocznych Francuzkich Skarbowych działań, że przynaymniey dwa lata trwać będzie pokoy powszechny.

Wiele powiatów Irlandskich pochlebiaią sobie, że ustawa woienna cofnioną zostanie.

Wczoray rozeszła się nagle wieść, że Minister wielkiego Mocarstwa maiący wiele wpływu zapadł na pomięszanie zmysłów, i że przyiaciele iego odwiodli go od zatrudnień aż do wyzdrowienia.

Do rzadkich zakladow, ktore tu często zachodzą należy bezwątpienia i ten, że w przeszłym tygodniu młodzieniec słysząc w szynkowni pochwały, co Barclay, Moore, Edward, Weste i inni sławni z szypkiego biegania ludzie uczynili, oświadczył się że więcey od nich dokaże, to iest uydzie tyłem w 10 godzinach 40 mil Angielskich (ośm Niemieckich.) Gdy rozeszła się o tem wieść, znalazło się dwoch miłośników, którzy obiecali mu 30 gwineow, ieżeli w 8 godzinach uydzie tyłem 32 mil Angielskich (półszostey Niemieckiey.) We czwartek d. 29Kwiet: rozpoczęła się ta wyprawa. O godz. 12 w południe rozpoczął młodzieniec z Chatam do Londynu podróż; dwoch naiętych silnych ludzi uprzątali mu drogę, którą niezmierna moc widzow zatamować mu mogła. We wsiach mimo wszelkich środków nie można tego było uniknąć i odważny biegacz musiał potem podwaiać swe kroki, dla nagrodzenia straconego czasu; ale ostatnia mila przed Londynem bardzo go utrudziła, gdyż tak wielka zebrała się masa widzów, że zachodziły zakłady, iż idący bez własney winy, ale dla wielkiego natłoku niepotrafi dopiąć swego celu. Mimo tego dopiął go, to iest pięciu minutami przed godziną osmą przybył do kamienia milowego, ale nader osłabiony, nie z utrudzenia iak mówił, ale z niespokoyności, że przez natłok widzów utraci nagrodę swego usiłowania. — Na parę dni pierwey inny sławny biegacz Weste założył się o 200 gwineow, że w 35 godzinach uydzie od Westminsterskiego mostu do Dower i nazpowrót. Droga ta wynosi 144 mil Angielskich (35 Niemieckich) i Weste wygrał zakład. Na 18 minut przed założonym czasem

powrócił do Ministerskiego mostu, i tak mało był utrudzony, że od mostu mogł ieszcze piechotą do swego w Londynie doyść domu. Wymowił sobie tylko, aby na 4 dni przodem o każdem zakładzie był uwiadomiony, izby się mógł do niego przygotować. W drodze pół godziny pozwolił sobie tylko czasu dla zasilenia się cokolwiek, w nocy zaś spoczywał kilka godzin.

Spodziewane tu iest ważne odwiedzenie. Król i Królowa wysp Sandwich przybyli do Rio-Janeiro i zamyślali d. 4 Marca puścić się na okręcie Cagle do Anglii.

Doniesienia z Rio-Janeiro zachodzące do 23 Lutego zawieraią: że wszystkie południowe prowincyie przystąpiły do życzenia główney prowincyi, aby konstytucyia natychmiast moc prawną miała, i tegóż oczekuią z pewnością z połnocnych. Lecz zasmucono się, że odwłóczy się zwołanie prawodawczego Zgromadzenia, i że w porcie znayduie się 6 woiennych okrętów Francuzkich. Mowiono nawet, ży w przeciągu miesiąca pomnożą się do 3 liniiowych okrętów, 7 fregat, 3 korwet i 2 brygów, i że Konsul jeneralny Francuzki oświadczył Cesarzowi, iż ta eskadra zostaie do iego rozrządzenia iako Rejenta Brazylii. Fregata Francuzka Magicienne przywiozła także dyplomatyka pod nazwiskiem Sekretarza poselstwa. — Doniesienia te wcale niesprzyiaią rozpoczętey tu dla Brazylii pożyczce. — Okręt Kambridge wiozący Konsulów naszych do Buenos-Aires, Chili i Peru, przybył d. 22 Lutego do Rio-Janeiro.

Podług listów z Neapolu zamyśla Król na wiosnę przedsięwziąść podroż do Sycylii.

Znani tuteysi Jubilerowie Rundel i Bridge za arędowali połów pereł w Kolumbii i piątą część swego połowu oddawać będą tamecznemu rządowi.

Podług listów z Tempiko w Mexyku do 23 Lutego panowała tam zupełna spokoyność; iednak brakowało rządowi pieniędzy.

Kilkanaście woiennych Francuzkich okrętów krąży pod Hayti, i lękano się, aby z przybyłą do Martyniki eskadrą nie przedsięwzięły kroków nieprzyiacielskich przeciw tey wyspie.

Plantownicy Demerary podali prośbę do mieyscowego rządu, aby oddalił z tey wyspy wszystkich Missyionarzy, czemu pewnie zadosyć nie uczyni.

St. Jago de Cuba prowadzi ieszcze handel niewolnikami.

Jndyianie zawrzeć z sobą chcą powszechny związek przeciw ludziom białym. Liczba zdatnych do boiu ich ludzi wynosić ma do 20,000, gdy tymczasem rozrzuconych na ich obszernych granicach Amerykańskich plantownikow nieprzenosi 3000.

— D. 2 Maia. —

Zamyślaią między 3 nayznacznieyszemi rękodzielnemi i handlowemi Angielskiemi miastami Manszestrem, Birmingham i Liwerpool założyć gościniec z żelaźnemi koleiami, na co podpisali już właściciele fabryk 100,000 Fs. Utworzone w tym celu Towarzystwo chce ieszcze podczas teraźnieyszych posiedzeń podać Parlamentowi prośbę o pozwolenie i przyłożenie się do tego przedsięwzięcia.

Do podziału oznaczonego przez Parlament wsparcia dla wychodniów Hiszpańskich, utworzona iest z własnych ich ziomków kommissyia, w którey znayduie się także Jenerał Mina.

Zbywa tu na zręczney i baczney policyi, ponieważ złodzieie do naywyższego stopnia posuwaią swoią śmiałość. Któż za granicą uwierzy, że mimo potężney siły morskiey mamy na Tamizie rozbóyników morskich? Niedawno wieczorem Kapitan morski Duncan przeieżdżaiąc się po tamizie na łodzi z siostrą i inną ieszcze Damą, widział zbliżaiącą się do siebie szalupę z 6ciu ludźmi, i sądził ią bydź należącym do siły morskiey okrętem. Lecz iakież było iego zadziwienie, gdy 5 zbroynych maytków wskoczyło na iego łódź i żądali pod groźbą zatopienia wszystkich wydania sobie wszelkich pieniędzy i kosztowności! Omdlenie Dam niedozwalało żadney obrony, i rozboynicy zabrali wszystko i nawet liny z łodzi. Uzbraiana teraz iest flotylla i staremi maytkami będzie osadzona dla zabezpieczenia Tamizy przeciw podobnem rozboiom. Lądowi złodzieie w Londynie nie ustępuią wcale śmiałości swych braci na morzu; napadaią w iasnym dniu zbroyną ręką na włościan i unoszą co mogą zabrać. Przed kilku tygodniami wyznaczona zatem została kommissyia, dla urządzenia nowey policyi na wzór Paryzkiey. Oddalonych zostanie kilkunastu niezręcznych urzędników i utworzona będzie nowa żandarmeryia, która dzień i noc w różnych częściach miasta patrolować będzie. Podany także iest plan Lordowi Prezydentowi do założenia zakładu robot dla wieyskich włóczęgów.

Z Kalkuty donoszą pod d. 5 Września 1823 o wielkich spustoszeniach, które tam tak zwane czarne wymioty (cholera morbus czynią.) W Oude umierało na tę chorobę codziennie po 100 osob. Po wylewie wody pozostało na iłzie wiele krokodylów, którzy iuż kilkunastu ludzi ziedli.

List z Jamaiki donosi, że Boliwar posiada w Hawannie znaczną liczbę stronników, i że iak tylko podbiie Peru wylądować chce na wyspę Kuba.

*Z Lizbony d. 13 Kwietnia.*

(Przez Londyn.)

Uwięziony Francuzki Xięgarz został za wstawieniem się Posła Francuzkiego uwolniony, ale pod warunkiem, aby w 4 tygodniach wyiechał z kraiu. Ministrowie odkryć mieli niebezpieczny spisek, który rozgałęziony był w całem półwyspiu i miał za cel wyrznięcie woysk Francuzkich w Hiszpanii. Z powodu tego odkrycia uwięzić miano kilkanaście osób. Powszechnie mówią, iż wyrok przebaczenia będzie tu wkrótce ogłoszony, ale o zaprowadzeniu nowey konstytucyi nic niesłychać. Wkroczenie woysk Francuzkich w przypadku potrzeby do Portugalii odwleczonem bydź ma aż do porozumienia się z gabinetem Angielskiem; podobnaż zachodzi okoliczność względem wyprawy przeciw Brazylii.

Podług doniesień z Makao pod d. 8 Listopada 1823 miasto to oswobodzone zostało z fakcyi, która przywłaszczyła sobie rządy. Wielkorządca posiadłości Portugalskich w Jndyiach wysłał tam fregatę Salamander z lądowem woyskiem; narzucony Senat został zwalony, kilkanaście osób uwięziono, a między niemi czynnego Brazyliyczyka, i prowincyionalny rząd przywrócono.

*Z Sztokólmu d. 27 Kwietnia.*

NN. Królestwo znaydowali się niedawno na danym balu przez Angielskiego

Posła na obchód imienin Monarchy swego, który N. Królowa z Gospodarzem otworzyła. Po wieczerzy raczyła z Sekretarzem poselstwa Angielskiego P. George tańczyć.

Jutro odbędzie się kapituła orderów, na którey Radca Stanu, Hr. Löwenhielm, będzie na rycerza pasowany.

W pierwszych trzech miesiącach r. b. przeszło przez Sund 73 Szwedzkich okrętów.

*Z Szwaycaryi d. 29 Kwietnia.*

Gdy w Hiszpanii przywrócony został dawny porządek rzeczy iaki był przed 7 Marca 1820, co tycze się także pułków Szwaycarskich, które były przez Stany zniesione. Uszkodzeni muszą przeto pretensyie swoie podać likwidacyyney kommissyi w Barcelonie, ci którzy powrócili do Szwaycaryi, prosić mogą o przywrócenie do dawnego stanu, udzielana zaś naturalizacyia iest nieważną.

Mówią znowu o możności i korzyściach z połączenia Renu z Rodanem przez rzeki Aarę i Thiele. Lecz rzecz ta zdaie tak wielu miejscowem przeszkodom podlegać i tak znacznych wymagać kosztów, że na długi czas pozostanie tylko życzeniem.

Z powodu wielkich mass śniegu, który skupił się na wszystkich górach, lękaią się, gdy nagle stopnieie wylewu rzek; niektóre rządy poczyniły iuż zapobiegaiące temu środki. Zresztą ztwardniałe te massy śniegu i lodu oziębiaią powietrze i wstrzymuią rozwiianie się roślin.

*Od brzegów Menu d. 4 Maia.*

W następuiącey iesieni zebrać się ma 28,000 Bawarskiego woyska do obozu na ćwiczenia pod Norembergą. Cwiczenia zaczną się d. 5 Września i trwać będą dni 14.

Xże Wilhelm Brunświcki przybył d. 27 Kwietnia do Drezna pod nazwiskiem Hr. Ehrenstein, d. 29 obiadował z NN. Krolestwem, a d. 30 o godzinie 8 z rana udał się w dalszą drogę do Neapolu.

W Kassel obchodzona była d. 1 Maia z wielką uroczystością rocznica urodzin Xżny Elektorowey.

W małem Xięztwie Wied-Runkel powszechna radość z powodu wiazdu nowego Xcia, ktory był dobrem żołnierzem i łagodnego charakteru, zamieniła się w smutek. Nowy bowiem Xże umarł d. 25 Kwietnia w 3 dni po swoim wieździe na zastarzałą chorobę wątroby. Urodził się d. 29 Stycznia 1770 i był ostatni z Xiążęcey linii Wied-Runkel, teraz przechodzi to Xięztwo na liniią Xiążąt Wied-Neuwied.

Prezyduiący Poseł w Seymie związku Niemieckiego powróci dopiero do Frankfortu dnia 6 Maia. Tymczasem po 14dniowym z powodu świąt Wielkanocnych odroczeniu prezydować będzie Kr. Saski Poseł P. Carlowitz. — W mieysce Bawarskiego Pułkownika i skrzydłowego Adiutanta, Xcia Thurn, i Taxis mianowany iest członkiem Kommissyi woyskowey związku Niemieckiego Pułkownik Hr. Seibelsdorf.

J. K. W. Wielki Xże Weimarski wyniósł żyiącego w Jena przedziwnego Tłómacza Tassa, Ariosta i Calderona, Doktora Gries z Hamburga, na Radcę nadwornego.

Rząd Grecki przysłał związkowi za Grekami w Bernie nayczulsze podziękowanie za gościnne przyięcie przeieżdzaiących Greków.

# DODATEK DO № 40. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 19 MAJA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

*Z Warszawy d. 10 Maja.*

Rocznica Urodzin Jego Cesarzewiczowskiey Mości Wielkiego Xiążęcia Konstantego obchodzoną była dnia 9. b. m. w stolicy Krolestwa Polskiego z przyzwoitą uroczystością. W godzinach rannych odbyło się uroczyste nabożeństwo w Kaplicy Zamkowey, tudzież w Kościele S. Krzyża, na którem znaydował się JO. Xiążę Namiestnik Królewski, wszystkie Władze Rządowe i lud licznie zebrany. Tegoż dnia JO. Xiążę Namiestnik dał świetny obiad; wieczorem zaś, gdy się zmierzchło, miasto oświecono.

*Dnia 17 i 18 Maja 1824 r.*

**Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.**

| Korzec | 1. Zł. | 1. gr. | 2. Zł. | 2. gr. | 3. Zł. | 3. gr. | 4. Zł. | 4. gr. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| — *Pszenicy* | 11 | — | 10 | 15 | 9 | 15 | 8 | — |
| — *Zyta* | 6 | — | 5 | 15 | 5 | — | 4 | 15 |
| — *Jęczmienia* | 4 | 15 | 4 | — | 3 | 18 | 3 | 15 |
| — *Owsa* | 3 | 18 | 3 | 12 | 3 | 6 | — | — |
| — *Jagieł* | 17 | — | 16 | — | 15 | — | — | — |
| — *Grochu* | 6 | — | 5 | 15 | 5 | — | 4 | 18 |
| — *Rzepaku* | 17 | — | 10 | — | 15 | — | — | — |

LOTERYIA KRAIOWA.

W 86 Ciągnieniu dnia 19go Maia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następujące:

53 33 85. 74. 9.

Przyszłe 87 Ciągnienie dnia 26 Maja r. b. przypada.

UWIADOMIENIE.

Dnia 10 Czerwca 1824 przy nieodmiennem cięgnieniu w Wiedniu wielkiey Lotteryi na Państwo IWONICZ i piękną Wieś WROCANKA są do wygrania:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Traffer | na państwo Iwonicz lub zapłacić się za nie maiący szacunek w Wiedeńskiey Walucie czyli Szeinach | | ZR. 200,000. |
| 1 | Ditto | piękną wieś Wrocanka lub iey szacunek . . | — | 50.000. |
| 1 | W gotowiźnie | . . | — | 30,000. |
| 1 | Ditto | . . . | — | 10,000. |
| 1 | Ditto | . . . | — | 9000. |
| 1 | Ditto | . . . | — | 5000. |
| 1 | Ditto | . . . | — | 4000. |
| 1 | Ditto | . . | — | 3000. |
| 8 | Ditto | po ZR. 1000 | — | 8000. |
| 18 | Ditto | — 500 | — | 9000. |
| 10 | Ditto | — 300 | — | 3000. |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 8 | Ditto | po ZR. | 250 | ZR. | 2000. |
| 68 | Ditto | — | 200 | — | 1600. |
| 22 | Ditto | — | 100 | — | 6200. |
| 50 | Ditto | — | 50 | — | 12,500. |
| 100 | Ditto | — | 25 | — | 2500. |
| 1608 | Ditto | — | 20 | — | 32,160. |
| 4920 | Ditto | — | 12 | — | 59,040. |
| 7000 | Trafferów wynoszących w pieniądzach | | | ZR. | 447,000. |
| | i oprócz tych wygrań ieszcze bezpłatne losy | | | | |
| 1 | W gotowiznie | | | ZR. | 10,000. |
| 2 | Ditto | po ZR. | 1000 | — | 2000. |
| 2 | Ditto | — | 500 | — | 1000. |
| 25 | Ditto | — | 100 | — | 2500. |
| 30 | Ditto | — | 50 | — | 1500. |
| 7060 | Trafferów w kwocie Wied: Waluty | | | ZR. | 464,000. |

Znaczne te wygrane okazyią każdemu z stawiaiących bez dalszego zalecenia korzyści z tey Lotteryi. Kto 10 losów odrazu zakupi otrzyma 11sty bezpłatnie.

Los kosztuie w W. W. czyli Szeinach ZR. 10 których dostać można u JmPana Antoniego Hölzel, w Rynku pod Nr. 259.

---

UWIADOMIENIE.

W Księgarni Jana Maja w ulicy Floryiańskiey znayduie się:

*Sposob robienia Wody Zywiczney, teyże używanie i skutki pomyślne.*

W roku 1824 drukowany.

Cena exemplarza groszy 15.

---

UWIADOMIENIE.

Dentysta i Doktór Chirurgii P. *Kaliga*, wyieżdzaiąc z Krakowa, zostawił w Aptyce pod Gwiazdą w ulicy Floryiańskiey pod Nrem 549 u P. Stanisława Zukowskiego. przepis na proszki swey kompozycyi do czyszczenia zębów, utwierdzenia dziąseł i chroniący od skorbutu, tudzież Tinktury przeciw Skorbutow. Życzący sobie tego oboyga, dostać każdego czasu mogą w wzmiankowaney wyżey Aptece.

---

# DONIESIENIA.

Assessor Tryb: I. Inst: M. W. K. do ninieyszey czynności z Grona tegoż Trybunału Wyrokiem między P. Andrzeiem Borkowskim, a P. Wiktoryą Krassuską Wdową w dniu 14 Maia r. b. 1824 zapadłym delegowany, podaie do publiczney wiadomości, iż dnia 18 Czerwca r. b. 1824 o godzinie 3 po południu w domu Władz Rządowych pod L. 106 w Krakowie w Sali Audyencyonalney Tryb: I. Inst. M. W. Krakowa odbędzie się licytacya Trzechletniey dzierżawey dóbr Bolęcina w Okręgu M. W. Krakowa leżących, a to pod warunkami Sądownie ustanowionemi następuiącemi:

1. Cena pierwszego wywołania dzierżawy roczney dóbr Bolęcina przez bieglych ustanowiona iest w ilości 5600 Złp. 17 gr. która w braku licytanta od summy tey do ilości 3700 Złp. natychmiast zniżoną zostanie pod tey licytacya rozpocznie się. —

2. Maiący chęć licytowania złoży piątą część tytułem wadii.

3. Dnia 24 Czerwca r. b. 1824 i następnych złoży dwie piąte części tytułem wypłaty czynszu dzierżawnego, do rąk i za kwitem P. Andrzeia Borkowskiego Wierzyciela Exekucyą tę popieraiącego na rachunek iego należytości w kapitale, procentach, kosztach prawnych i Exekucyinych od P. Wiktoryi Krassuskiey onemuż przypadaiących.

4. Resztuiące dwie piąte części czynszu dzierżawnego złoży nabywca w dniu 14 po obięciu dóbr Bolęcina w possesyą dzierżawną (ktore to obięcie w sposobie prywatnym, lub w razie potrzeby krokami Exekucyinemi na koszt P. Wiktoryi Krassuskiey i z potrąceniem tychże kosztów z ceny dzierżawney, w dniu 24 Czerwca r. b. i następnych, uskutecznić mocen:) do rąk i za kwitem P. Wiktoryi Krassuskiey a to tytułem reszty czynszu dzierżawy roczney na alimenta dla niey i dla familii.

5. Podatki do Skarbu publicznego w ilości 360 Złp. winien dzierżawca regularnie do Kass Rządowych opłacać, iako też i dziesięcinę zwyczayną z gruntów Dworskich do Kościoła oddawać.

6. Dzierżawca dóbr w mowie będących pod warunkami wyżey wyszczególnionemi trwać ma lat Trzy, to iest: od dnia 24 Czerwca r. b. 1824 do dnia i miesiąca tegoż 1827 r. Zastrzega się iednak względem dzierżawey ta okoliczność, iż gdyby P. Wiktorya Krassuska przed dniem 15 Czerwca r. b. 1824 wierzytelność P. Andrzeia Borkowskiego i innych wierzycieli zapowiedzenia czynić może zamyślaiących i takowe czyniących, w zupełności zaspokoiła, oraz złożone przez dzierżawcę vadium onemuż w dwoynasób powróciła, natedy dzierżawca za przyięciem w dwoynasób zwróconego vadium, od dzierżawey tey odstąpić obowiązany będzie. Podobnież, gdyby P. Krassuska w pierwszym lub drugim roku dzierżawy zaspokoiła iak wyżey powiedziało się należytości wierzytelne w zupełności, natedy za wypowiedzeniem sobie na żądanie wierzycieli i P. Krassuskiey przed dniem 1 Stycznia 1825 r. winien iest dzierżawca od S. Jana 1825 r. to iest od dwóchletniey dzierżawy, 'a za wypowiedzeniem przed 1 Stycznia 1826 r. od S. Jana 1826 r. to iest: od dzierżawy ostatnioroczney, za summę odstępnego z strony P. Krassuskiey w ilości 1000 Złp. opłacić się mogącą, odstąpić.

7. Reparacye wszelkie w tych dobrach materyałem gruntowym i robocizną uskutecznić się mogące dzierżawca bez wszelkiego wynagrodzenia uskutecznić winien. Gdyby zaś potrzeba większych reparacyy zachodziła, takowe za zezwoleniem P. Krassuskiey, lub w razie odmowienia takowego w czasie potrzeby za poprzedniem rozpoznaniem Sądowem uskuteczniać będzie mocen. — Na licytacyą takową przeto wzywaią się ninieyszemi wszyscy chęć licytowania maiący.

W Krakowie dnia 19 Maja 1824 r.

(podp:) *Ignacy Łabajewski*, Delegowany.

W Pogorzycach wsi w Okręgu Wol: M. Krakowa we Dworze, odbędzie się trzeci raz licytacyia dnia 24 Maia r. b. o godzinie 2 z południa Lasu kilka morgów Sośniny za gotową zaraz wypłatę w monecie kurrant dla niebyłych licytantów w przeszłym terminie. Ma się zaś zaopatrzyć Licytant w potrzebne Vadium Złpol: 100; poczym zaraz sprzedarz tymże sposobem odbędzie się Garca miedzianego 900 funtów ważącego starego, i zboża, iako to: żyta, grochu, na korce i innych.

W Krakowie d. 16 Maia 1824 r.

*Skorczyński*, Kom: Sąd:

W dniu 21 Maia r. b. o godzinie 9 ranney w Rynku głównym w gmachu Sukiennice zwanym, odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey publiczna licytacya: łóżek, kanap, stolików, zwierciadeł, soffy iedney, firanek, &c. a to za gotową zapłatę. Chęć zatem licytować maiących, podpisany Komornik na czas i mieysce oznaczone zaprasza. — W Krakowie d. 15 Maia 1824.

*Teodor Jaworski*, K. S.

W Cegielni Kraiewskiego na Kazimierzu pod L. 36 znayduie się za naymnieyszą cenę Wapno i Cegła w każdym czasie w różney ilości do sprzedania; chcący nabycia lub większey ilości zakontraktowania, zechcą się udać do teyże Cegielni do będącego tam Rządzcy.

Kąpiele Siarczane w Krzeszowicach w Okręgu Rzeczypospolitey Krakowskiey, z skutków lekarskich sławne, rozpoczną się d. 15 Maja r. b. — Pawillon, dworki większe i mnieysze, tudzież gmach wysokie łazienki zwany, szczególniey z Wygody i czystości zalecaią się. Pałac ku zabawie publiczney codziennie otworzony będzie, gdzie Bale i Kassyna, równie podczas tegorocznych Kąpiel dawane uprzyemnią wieczory. Osoby potrzebuiące Kąpiel mineralnych żelaznych, takiemiż służone bydź mogą. Lodownia i Piwnice do użytku wolnego bawiących na Kąpielach gości są przeznaczone. — Dla ułatwienia kommunikacyi z Krakowem, stanowiona iest z strony Rządu poczta na czas trwaiących Kąpieli. —

## KOMMISSYA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Gdy tak z licytacyi na sprzedaż w dniu 15 Czerwca, iako też wydzierżawienie w dniu 6 Października i 20 Listopada r. b. dóbr Zagorzan odbytey, nie odpowiednie widokom skarbu okazały się korzyści, zatem postępuiąc wedle reskryptów Wys. Kommissyi Rzą. Przy. i Skar. pod dniem 31 Grudnia r. b. Nro 53988 i 9 Lutego r. b. Nr. 59?5?. zapadłych, stósownie do osnowy art. 4 postanowienia X. ęcia Namiestnika Królewskiego z d. 8 Stycznia 1818 r. w przedmiocie Należytości za dobra przez Rząd Austryacki sprzedane wydanego, Kommissya Wdztwa Krakowskiego dobra Zagorzany w Obwodzie Stobnickim pomiędzy miastem Stobnicą i Pacanowem o milę od wisły położone, na teraz w posiadaniu W. Jozefa Goczałkowskiego będące w trzech polnym gospodarstwie wysiewu oziminy korcy 110 niemniey dostateczne łąki i pastwiska maiące, pierwotnie od Rządu Cesarsko-Austryiackiego przez W. Wincentego Jurkowskiego nabyte, iako Rządowi teraz Królestwa Polskiego w resztuiącym szacunku, iako też w prowizyi zadłużone na sprzedaż przez publiczną licytacyą w dziedziczne posiadanie na szkodę i resico dotychczasowego posiadacza ogłasza, wzywaiąc maiących chęć dóbr rzeczonych prawem własności nabycia, aby na dzień 10 Czerwca r. b. iako terminie oznaczoney licytacyi, o godzinie 9 z rana zaopatrzeni w potrzebne vadia, tudzież dowody kwalifikacyi w Biórze Kommissyi Wdzkiey tuteyszey znaydować się zechcieli, którey to licytacyi za podstawę służyć maiące, następuiące są głównieysze warunki:

1. Cena fiskalna pierwszego wywołania do licytacyi bierze się za zasadę względem summy Zł. 65779 gr. 17 kontraktem kupna z Rządem Austryiackim zawartym obiętey, w ilości Złp. 43853 gr. 1 szel. 1 iako powyżey cytowanemi reskryptami Wys: Kommissyi Rządowey, o iednę trzecią część zniżoney. Od którey to ostatniey summy licytacya w monecie grubey kraiowey, zaczynać się będzie.

2. Każdy przystępuiący do licytacyi obowiązanym iest złożyć w gotowiźnie iako vadium 1/10 część summy wyżey za prætium fiscy ustanowioney, a to na pewność dopełnienia warunków licytacyi.

3. Utrzymuiącemu się przy licytacyi, iako naywięcey ofiaruiącym przyznanem będzie Dziedzictwo zaraz po zatwierdzeniu przez wyższą władzę kontraktu, a razem z tem nastąpi oraz wtedy oddanie w possessyą dóbr rzeczonych gdy dopełnione zostaną przyięte aktem licytacyi obowiązki, dla czego Pluslicytant protokół licytacyi od daty zamknięcia go i podpisania za obowiązuiący siebie uważać ma, dla Rządu zaś kraiowego, służyć będzie kontrakt za zobowiązanie od chwili onego przed Pisarzem aktowym zawarcia, z kąd wynika że nie dotrzymuiący punktów protokułu licytacyi Pluslicytant, utraca całkowicie złożone przez niego vadium, a oprócz tego za niedobór z dalszey licytacyi, względnie ofiarowaney przez tegoż summy, wyniknąć mogą, z maiątku własnego staie się odpowiedzialnym.

4. Naywięcey ofiaruiący zaraz po zamknięciu protokułu licytacyinego obowiązanym iest złożyć w kassie głowney Wdzkiey tuteyszey summę Złp. 23563 gr. 14 jako resztuiacy szacunek dóbr rzeczonych, z prowizyią po dzień zawarcia kontraktu wyrachowaną, która iednak ieśliby wcześniey płaconą była potrąci się.

5. Winien także będzie naywięcey ofiaruiący w właściwey kassie Obwodowey zapłacić wszelkie z dóbr tych Skarbowi zaległe podatki, a nadto.

6. Zwrócić koszta Rządowi odbytey licytacyi, pozostałą zaś resztę dotychczasowemu właścicielowi zapłacić.

7. Dobra te oddane będą przyszłemu Dziedzicowi w tych samych granicach, z temiż samemi użytkami niemniey ciężarami, iak ie dziś W. Goczałkowski posiada, z resztą.

8. O dalszych warunkach każdemu chęć licytowania maiącemu, przekonania się w Biórach Kommissyi Wdzkiey, zapewnia się wolność.

W Kielcach dnia 30 Marca 1824 roku.

Rad. Sta. Nad. PREZES, *Wielogłoski.*

*Zamoyski, S. J.*